

Handläggare
Sofia Månsson
08-508 25 643**Till**
Socialnämnden

Redovisning av insatser för EU-medborgare i Stockholm vintern 2014/15

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar följande.

1. Socialnämnden godkänner redovisningen.

Gillis Hammar
FörvaltningschefAlexandra Göransson
Avdelningschef

Sammanfattning

Vinternatt är ett akutboende för EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd som drivits av Stockholms stadsmission, Frälsningsarmén samt Filadelfiakyrkan under perioden 2014-11-01 – 2015-04-30. Stockholms stad har genom socialnämnden gett projektet stöd i form av projektbidrag med 4 180 000 kr. Projektbidraget har tillsammans med lokalkostnader inneburit att Socialförvaltningen har haft en total kostnad på 4 570 756 kr. Verksamhetens syfte är att vara en akutinsats för att den enskilde, som nyligen kommit till Stockholm, ska få tid att ta ställning till om det är möjligt att stanna här och på egen hand ordna boende och försörjning eller inte. Inom Vinternatt har totalt 394 unika personer sovit och 3461 besök registrerats under perioden.

I oktober 2014 fick förvaltningen i uppdrag att i samverkan med frivilligsektorn upprätta härbärgesplatser och annat stöd som svarar bättre mot behoven hos exempelvis kvinnor och den grupp fattiga EU-medborgare som vistas och tigger i gatumiljö. Inom Vinternatt 2 har sammanlagt ca 260 unika personer sovit. Stockholms stad har genom socialnämnden gett Vinternatt 2 stöd med 150 000 kronor till Filadelfiakyrkan, 840 000 kronor till Convictus och 250 000 kronor till Föreningen Ny Gemenskap, sammanlagt 1 240 000 kronor.

Sammanlagt har 129 platser funnits inom Vinternatt och Vinternatt 2, 104 platser inom Vinternatt och 25 platser inom Vinternatt 2. Antalet platser inom både Vinternatt och Vinternatt 2 har utökats successivt under perioden. Därutöver har nio församlingar upplåtit platser för nattlogi inom ramen för Vinternatt 2, respektive församling tog emot 5-10 personer per natt under 1-3 nätter per vecka.

Stockholms stad socialjour och medborgarkontoret för hemlösa har fortsatt sitt utökade uppdrag att arbeta med EU-medborgare och tredjelandsmedborgare. I augusti 2014 skapades ett EU-team med fyra socialsekreterare som arbetar uppsökande riktat till EU-medborgare som vistas i Stockholm och befinner sig i en utsatt situation.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen i samråd med avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen.

Bakgrund

Detta ärende innebär en redovisning av det arbete som stadens verksamheter och idéburna organisationer har utfört under vintern 2014/15 för målgruppen EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållsstånd. Redovisningen har fokus på projekt Vinternatt och Vinternatt 2.

Redovisning

Vinternatt

Vinternatt är ett akutboende för EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållsstillstånd som under vintern 2014/15 drivits av Stockholms stadsmission, Frälsningsarmén och Filadelfiakyrkan med ekonomiskt stöd från Stockholms stad. Socialnämnden har beviljat 4 180 000 kr i projektbidrag till organisationerna och även bekostat lokalhyra, värme och el med 390 756 kr för en av verksamheterna. Socialförvaltningen har därmed bidragit med totalt 4 570 756 kr för att finansiera projektet. En styrgrupp bestående av representanter från verksamheterna och Socialförvaltningen har sammanträtt en gång/månad. En arbetsgrupp med representanter från de olika verksamheterna har behandlat konkreta driftsfrågor.

Vinternatt har drivits i fyra olika lokaler, två i Hjorthagen, en i Vasastan och under slutet av perioden i en lokal i Slakthusområdet. Antalet platser utökades successivt under perioden. I slutet av mars utökades antalet platser inom Filadelfia från 16 till 50 platser. Tillsammans med platserna inom Vinternatt 2 har totalt 129 platser funnits vilket innebär en utökning med 65 platser jämfört med föregående år då antalet platser var 64.

Förutsättningarna för beviljandet av projektbidrag till Vinternatt var att det skulle vara en akutinsats för att den enskilde, som nyligen kommit till Stockholm, skulle få tid att ta ställning till om det var möjligt att stanna här och på egen hand ordna med boende och försörjning eller inte. Förutsättningarna för beviljandet av bidrag till Filadelfiakyrkan var att de platserna skulle vara kompletterande till platserna hos Stockholms stadsmission eller Frälsningsarmén.

Vinternatt har varit öppet varje dag från kl 21:00 då inläpp inletts. På vardagar har verksamheten stängt kl 07:00 på morgonen och på helger kl 08:00. Besökare har fått sova maximalt fem nätter i sträck till en kostnad av 10 kr/natt. När en plats blivit ledig har den lottats ut bland de som önskar plats. De som inte fått en plats hos Stockholms stadsmission eller Frälsningsarmén har getts möjlighet till plats hos Filadelfiakyrkan. Dessa platser har getts en natt i taget och besökaren har nästföljande kväll fått återvända till ordinarie verksamhet för att delta i fördelning av platser. På Vinternatt har kvällsmat och frukost serverats och det har funnits duschmöjligheter.

Under perioden har beläggningen totalt varit 95 % för alla de tre verksamheterna. I genomsnitt har ca 12 personer per natt inte kunnat beredas en plats inom de två verksamheterna i Hjorthagen. Data saknas för hur många som inte kunnat beredas en plats inom verksamheterna i Vasastan och Slakthusområdet. I en jämförelse över tid mellan temperatur och antal personer som inte kunnat beredas en plats framgår att när temperaturen gått ned så har antalet nekade personer ökat. Detta gäller för verksamheterna i Hjorthagen.

Totalt har det inom Vinternatt registrerats 3461 besök under perioden november 2014 till april 2015, för samtliga verksamheter. Det framgår samtidigt att antalet unika besökare är betydligt färre – totalt 394 unika individer. Besöken är inte jämnt fördelade över besöksgruppen, en liten grupp individer står för en majoritet av besöken. Snedfördelningen inom besöksgruppen kan också beskrivas som att en minoritet om 47 personer av de 394 besökarna (12 %) står för hälften av de totalt 3461 besöken.

Det är framförallt personer med uppehållstillstånd i ett EU-land, så kallade tredjelandsmedborgare, som har besökt Vinternatt. Besökarna kom från totalt 31 olika länder. De fem länder som flest besökare kommit från är Italien (52,9 %), Spanien (18,9 %), Rumänien (9,6 %), Polen (4,5 %) samt Estland (2,1 %).

Av de 3461 besöken som finns noterade är det 45 besök som skett av kvinnor (1,3 %). När det gäller gruppen kvinnor härstammar majoriteten från Rumänien,

En utmaning för verksamheterna har under hela perioden varit att en del av besökarna inte har haft möjlighet att ordna med eget boende efter en inledande tid på Vinternatt. De har i hög utsträckning ändå valt att stanna i Stockholm och istället återkommit till Vinternatt.

Vinternatt 2 – extra insatser för fattiga EU-medborgare

I oktober 2014 fick förvaltningen i uppdrag att i samverkan med frivilligsektorn upprätta härbärgesplatser och annat stöd som svarar bättre mot behoven hos exempelvis kvinnor och den grupp fattiga EU-medborgare som vistas och tigger i gatumiljö. Målet med uppdraget var främst att åstadkomma alternativa sovplatser med fokus på dem som vistas i gatumiljö och sover utomhus. Förvaltningen fick också i uppdrag att ordna så att en samordnare anställdes, som tillsammans med socialförvaltningen, hjälporganisationer och församlingar ledde arbetet med att försöka hitta nya lösningar kring tillfälliga boenden och annat stöd för nödställda EU-medborgare.

Filadelfiakyrkan, Convictus och Föreningen Ny Gemenskap deltog i projektet med syftet att hitta nya lösningar för tillfälliga boenden och annat stöd rörande fattiga EU-medborgare med fokus på dem som vistas i gatumiljö samt kvinnor. Stockholms stad har genom socialnämnden gett projektet stöd med 150 000 kronor till Filadelfiakyrkan, 840 000 kronor till Convictus och 250 000 kronor till Föreningen Ny Gemenskap.

Convictus har under perioden januari till och med april 2015 drivit Nattbryggan i Hjorthagen. Verksamheten har haft 15 sovplatser för enbart kvinnor. Antalet gäster ökade successivt under perioden och den genomsnittliga beläggningen har varit ca 67 %. Sammanlagt 62 kvinnor har utnyttjat möjligheten till nattlogi på Nattbryggan. Gästerna har kommit från Rumänien, Estland, Spanien, Marocko och Nigeria. Medelåldern har varit 40 – 45 år. Convictus personal har kunnat erbjuda kvinnorna vägledning och samhällsinformation inom ramen för sin dagverksamhet i samma lokal.

Föreningen Ny Gemenskap samordnade den ideella sektorn med resultatet att nio församlingar i Skarpnäck, Hagsätra, Abrahamsberg, Hässelby, Södermalm, Älvsjö, Norrmalm, Vasastan och Kungsholmen tog emot sammanlagt ca 200 personer för nattlogi. Respektive kyrka tog emot 5-10 personer per natt under 1-3 nätter per vecka. Besökarna erbjöds sovplats, enklare kvällsmål och frukost. Ungefär hälften av besökarna var män och hälften kvinnor. Majoriteten härstammade från Rumänien och ett fåtal från Bulgarien. Sammanlagt genomfördes 1548 övernattningar.

Filadelfiakyrkan har under perioden november till och med april drivit ett natthärbärge i centrala Spånga med inriktning mot de fattiga EU-medborgare som vistas och tigger i gatumiljö. Natthärbärgets har varit öppet mellan kl 21 och 08 under perioden. Verksamheten har omfattat 10 sovplatser, enklare kvällsmål och frukost. Volontärer har funnits på plats för personliga möten och coaching.

Socialjouren, EU-teamet och Medborgarkontoret för hemlösa

Stockholms stads socialjour har under perioden noga följt utvecklingen avseende de EU-medborgare som befinner sig i utsatta situationer i staden. Nära samverkan finns mellan socialjour, EU-teamet och Medborgarkontoret för hemlösa.

När en ansökan om bistånd har inkommit till socialjouren från EU-medborgare har en första bedömning gjorts för att klargöra om situationen är akut eller inte. Vid icke akuta situationer har personen getts en besökstid för att en mer grundlig utredning ska kunna genomföras innan beslut fattas. Besöken har hållits i lokaler på Pelarbacken och i samverkan med medborgarkontoret för hemlösa som bistått socialjourens socialsekreterare i mottagandet av de tidsbokade besöken.

Under perioden 2014-11-01 tom 2015-04-30 har totalt 314 EU-medborgare vänt sig till socialjouren för att ansöka om någon form av bistånd eller vägledning. Under motsvarande period föregående år var det 177 personer.

I augusti 2014 startade EU-teamet som består av fyra socialsekreterare. Teamet arbetar uppsökande riktat till EU-medborgare som befinner sig i en utsatt situation i offentliga miljöer. EU-teamet vistas i de miljöer där personer från målgruppen befinner sig, till exempel på boplatser, sovplatser och i gatumiljö. Syftet är att skapa goda relationer med målgruppen för att vid behov

kunna länka extra utsatta personer vidare till exempelvis socialtjänst eller sjukvård. Teamet arbetar också kontinuerligt med att ge samhällsinformation, information om de insatser staden erbjuder, råd och stöd.

Under perioden november 2014 tom april 2015 har EU-teamet arbetat med 84 personer som varit i behov av utökat stöd. Utökat stöd kan till exempel innebära stöd i länkningsprocessen till socialjour, socialtjänst, ambassad eller hälso- och sjukvård. 55 % av de personer som varit i behov av utökat stöd under perioden har varit kvinnor och 45 % män.

Medborgarkontoret för hemlösa har erbjudit EU-medborgare stöd i kontakt med myndigheter, information kring uppehållsrätt och stöd i bostadssökande. Medborgarkontoret för hemlösa har också varit behjälpliga med att bistå EU-medborgare som önskat överklaga myndighetsbeslut och på så sätt bidragit till en utökad rättspraxis.

Crossroads

Crossroads vänder sig till utländska EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med permanent uppehållstillstånd i annat EU-land som lever i fattigdom, hemlöshet och/eller arbetslöshet i Stockholm. Crossroads syfte är att arbeta för att motverka social och ekonomisk utestängning för EU-medborgare i samhället men även att verka nätverksskapande, resurssamordnande och opinionsbildande. Crossroads drivs sedan februari 2011 som ett gemensamt projekt tillsammans med Frälsningsarmén samt med socialförvaltningen och Arbetsförmedlingen. Stockholms Stadsmission är huvudman och projektet har delfinansierats med medel från Europeiska socialfonden (ESF), vilket avslutades vid årsskiftet 2014/15. Stockholms stadsmission har därefter fortsatt att driva Crossroads, som en etablerad verksamhet. Verksamheten innebär bland annat möjlighet till rådgivning avseende arbetsmarknad och att söka arbete, kurser i svenska, tillgång till datorer men även basbehovsverksamhet som mat, dusch och tvättmöjligheter. Crossroads har öppet måndag till fredag 8-12. Verksamheten har flyttat till nya lokaler under 2015 och ligger på Tullvaktsvägen 2 a.

Crossroads har haft 134 besök i snitt per dag under 2014. 49 % av besöken har tillhört gruppen EU-medborgare, 51 % av besöken har tillhört gruppen tredjelandsmedborgare och 14 % av besöken har varit kvinnor.

Socialnämnden har för 2015 beviljat Stockholms stadsmission 3 400 000 kr till Crossroads. Därutöver har socialnämnden beviljat

ett utökad bidrag med ca 670 000 kronor årligen, under perioden 2015-2017, för delfinansiering av ombyggnationer av de nya lokalerna

Frälsningsarméns Center för EU-medborgare

Frälsningsarmén driver sedan 2013 en dagverksamhet riktad till EU-medborgare som befinner sig i en utsatt situation. Målen för verksamheten är att minska den sociala utsattheten, samla in kunskap om gruppen och erbjuda basbehov. Socialnämnden beviljade hösten 2014 Frälsningsarmén 432 000 kr för Frälsningsarméns Center för EU-medborgare.

Verksamheten öppnade i mitten av mars 2014 och bedrivs i lokaler vid Hornstull mellan kl 14 och 17. Under perioden mars till och med december har centret haft i snitt 83 gäster per dag.

Centret har haft totalt 17 273 besök under 2014. 58 % av besökarna härstammar från Rumänien, 15 % från Bulgarien, 4 % från Polen, 3 % från andra EU-länder och 20 %, är tredjelandsmedborgare. Besökarna har erbjudits hjälp med basbehov och personalgruppen bistår med läkarvård, kontakt med konsulat, myndigheter och arbetssökande.

Evakueringslokal

I januari 2015 fick socialförvaltningen i uppdrag att tillhandahålla en evakueringslokal att öppna vid behov av nattvila för personer som avhysts från boplatser eller vid särskilt kalla nätter.

En evakueringslokal i Vårberg med 50 platser var under perioden januari till och med april 2015 öppen vid lägre temperaturer än – 7 grader samt i samband med större insatser på boplatser, som avhysningar eller insatser med stöd av ordningslagen. I mitten av maj startade Sommarnatt med 102 platser. Lokalen har därefter fungerat som beredskapslokal, möjlig att öppna vid oförutsedda, extraordinära händelser som påverkar ett större antal personer ur målgruppen och där sommarnattsplatserna inte räcker till.

Evakueringslokalen har varit öppen sammanlagt 36 nätter under perioden januari till och med april. Totalt har 1451 övernattningar skett i lokalen.

Månad	Antal öppna nätter	Antal övernattningar
Januari	2	18
Februari	7	288
Mars	15	653
April	12	492

Förvaltningens synpunkter och förslag

Samarbetet med de organisationer som drivit Vinternatt och Vinternatt 2 har fungerat bra under perioden. Under vintern 2014/15 har 394 individer sovit på Vinternatt och ca 260 individer inom Vinternatt 2. Sammanlagt har ca 654 individer sovit inom Vinternatt och Vinternatt 2 under 2014/15. Det är en minskning jämfört med föregående år då 759 individer besökte Vinternatt.

5 % av de personer som besökt Vinternatt har varit kvinnor vilket är en ökning jämfört med föregående år då 3,6 % var kvinnor. Inom ramen för Vinternatt 2 har en större andel av besökarna varit kvinnor, vilket är positivt. Av de ca 262 individer som sov inom Vinternatt 2 var 62 % kvinnor.

Majoriteten av de personer som utnyttjade möjligheten att sova inom Vinternatt 2 härstammade från Rumänien. Den samlade bedömningen från de deltagande organisationerna inom Vinternatt 2 är att en hög andel personer som sovit inom respektive verksamhet är personer som annars sovit utomhus eller i gatumiljö, det vill säga den målgrupp som projektet var avsett att nå.

Slutsatsen efter vintern 2014/15 är att Vinternatt för vissa har varit ett faktiskt akutboende men att det av andra har använts som ett sätt att lösa sin boendesituation under en längre tid.

Det finns personer som inte har sökt sig till Vinternatt men ändå befunnit sig i utsatta miljöer. Särskilt utsatta personer har genom EU-teamets arbete ändå kunnat uppmärksammas och vid behov länkats till stödinsatser även om de inte har vistats på Vinternatt.